

[Bodil Koch.]

så mange mennesker endnu har så dårlige sociale, økonomiske og boligmæssige vilkår, som tilfældet er.

Poul Dam: Jeg ville have begrundet, hvorfor jeg agter at stemme imod dette lovforslag. Fru Bodil Koch har gjort det så godt, at bedre kan det ikke gøres.

Horn: Når jeg ikke mener at kunne stemme for dette forslag, men vil stemme imod det, beror det på to afgørende forhold for et folk, der vil bestå og bevare respekten for et demokrati, der er bygget på fornuft og social retfærdighed. Jeg har i sin tid stemt for den gældende lov, og jeg føler mig overbevist om, at hvis den var blevet praktiseret efter sin hensigt, ville den have opfyldt den væsentligste del af det, man nu taler om ikke er opfyldt.

En civiliseret nation må handle fornuftsmæssigt. Der må stilles visse livsnormer op, og det mener jeg vi i høj grad har gjort i de nordiske lande. „Civiliseret“ skal ikke forstås som nedsættende om naturfolkene — tværtimod, deres civilisation er måske større end vores; når alt kommer til alt; vi går måske bare og indbilder os, at vi er bedre end de andre.

Jeg vil gerne nævne de to ting, som i denne sag tiller stærkt for mig. For det første: hvis vi iagttager udviklingen i de sidste 10-15 år her i vort land, mærker vi ganske tydeligt, hvorledes det personlige ansvar forflygtiges; vi ser, hvorledes massemedierne lefler for en personlig holdningsløshed, der er nedbrydende for en nation. En nation, som bevidst bevæger sig i den retning, vil efter historiens lære gå til grunde. Vi har igennem årtusinder set rige nationer gå ned og hjem, men vi har aldrig set fattige gøre det, for i de fattige samfund tvinges individet til personligt ansvar og personlig indsats, og det er en af de stærkeste kræfter, måske den stærkeste kraft i en nation. I det forhold, vi her taler om, er det to mennesker, der frigøres for et ansvar; det overlades til det offentlige. Deres bevidsthed om, at det klarer det offentlige, er nedbrydende for individet som samfundsborger.

For det andet — og det er måske det, som generer mig mest — ved vi, om ikke andet så fra vor litteratur, at kvinder i mange for-

skellige relationer i hverdagen er i et mere eller mindre stærkt afhængighedsforhold til mænd. Stærkest er det markeret i dramaer om den fattige pige, som kom i omstændigheder med den rige mands søn, hvis ære for enhver pris måtte reddes. Den rige mand og hans søn fremtræder i dag i mange forskellige skikkelser; vi kender dem i mange forskellige grader på den sociale rangstige. Der synes blot ikke at være forfattere, der i vor tid kan beskrive nutidens kvinder i den situation. Med det, vi gør her, prisgiver vi i fremtiden tusinder og atter tusinder af kvinder til mandens aggression og hjemmets påvirkning. Manden har fået et nyt påskud: der er ingen risiko, staten betaler, jeg er reddet, og du sidder tilbage med smerterne ved aborten. Kvindens frie ret til selv at afgøre er begrænset, men talen lyder meget besnærende, og vi så i søndags i TV, hvordan det kan udarte til hysteri. Jeg mener, vi her prisgiver tusinder af kvinder og sandsynligvis den svageste gruppe af kvinder. Det mener jeg ikke at kunne lægge navn til.

Til slut vil jeg gentage, at for mig er det vigtigt, at vores nation består af borgere, som føler et personligt medansvar i enhver situation, også over for andre mennesker. Jeg skal tilføje, at min kollega fra det gamle Svendborg amt — det består jo da endnu — hr. Jørgen Peder Hansen, også vil stemme imod.

Justitsministeren (Thestrup): Under anden behandling af lovforslaget blev der rejst spørgsmål om, hvorvidt lovforslaget var foreneligt med menneskerettighederne. I FNs menneskerettighedserklæring af 1948 fastslog man som et almindeligt princip enhvers ret til livet. Dette princip er nu nærmere udmøntet i FN-konventionen af 1966 om borgerlige og politiske rettigheder, en konvention, som vi fra dansk side påtænker at tiltræde. I konventionens artikel 6 er fastsat, at ethvert menneske har en iboende ret til livet. Denne ret skal beskyttes ved lov, og ingen må vilkårligt berøves livet.

Et ekspertudvalg inden for Europarådet har gennemgået FN-konventionen bl. a. for at konstatere, i hvilket omfang der består forskelle mellem den og den europæiske menneskerettighedskonvention. Udvalget konstaterede, at spørgsmålet om, fra hvilket